

Raadsvoorstel

Onderwerp: Vaststelling nieuwe verordening winkeltijden gemeente Het Hogeland 2019
Datum: 10 april 2019
Agendapunt: 6
Behandeling: Opiniërend
Portefeuille-
houder(s): Wethouder Dijkhuis
Steller: Johan Samplonius j.samplonius@hethogeland.nl
Zaaknummer:

1. Samenvatting

De gemeentelijke herindeling per 1 januari 2019 maakt dat de 4 bestaande regelingen voor de winkeltijden in de voormalige gemeenten De Marne, Bedum, Winsum en Eemsum geharmoniseerd moeten worden tot één uniforme regeling voor de gehele gemeente Het Hogeland.

Voorgesteld wordt een algemene vrijstelling te verlenen voor alle winkels op zon- en feestdagen.

Daardoor mogen alle soorten winkels in de hele gemeente het Hogeland hun eigen openingstijd bepalen op zon- en feestdagen. In drie van de vier voormalige gemeenten was dit al bestaande praktijk en de ervaring heeft geleerd dat dit niet heeft geleid tot onwenselijke situaties.

De belangrijkste argumenten voor ons voorstel zijn onze visie die ruimte wil geven aan inwoners én ondernemers om hun leven zelf vorm te geven zoals zij dat willen en economische kansen te benutten, zonder veel regels.

Daarnaast de betekenis van ruime openingstijden voor de toeristische sector en de unanieme wens van de ondernemers voor maximale vrijheid.

Voorts het aanbod van de ondernemers om problemen met de zondagsrust, lokaal op te lossen en ons vertrouwen dat zij daartoe in staat zullen zijn. Enkele voorbeelden staven dat vertrouwen.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

In te stemmen met bijgevoegde concept 'Verordening winkeltijden gemeente Het Hogeland 2019'.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

Op grond van de Winkeltijdenwet is het een winkel verboden deze geopend te hebben op zon- en feestdagen en op werkdagen tussen 22.00 uur en 06.00 uur. Na de laatste wijziging van deze wet in 2013 hebben gemeentebesturen de vrijheid gekregen vrijstelling of ontheffing te verlenen van deze verboden. Daartoe stelt een gemeente een 'verordening winkeltijden' vast.

De vier gemeenten die vanaf 1 januari 2019 de gemeente Het Hogeland vormen, hadden ieder een 'verordening winkeltijden'. De regeling van de winkeltijden is één van de vele thema's die in de nieuwe gemeente geharmoniseerd moeten worden. Deze harmonisatie dient er niet (alleen) toe vier regelingen in elkaar te schuiven. Dit moment wordt ook benut om na te gaan wel regiem in de huidige situatie het meest gewenst is.

Vanwege de onduidelijkheid onder de ondernemers, achten wij het gewenst zo spoedig mogelijk tot een nieuwe verordening te komen met betrekking tot de winkeltijden.

Dit voorstel dient daartoe.

3.2 Bevoegdheid raad

Op grond van artikel 147, lid 1 van de Gemeentewet en artikel 3, lid 1 van de Winkeltijdenwet, is de gemeenteraad bevoegd tot het vaststellen van een verordening (winkeltijden).

3.3 Wettelijk of beleidskader

Artikel 3, lid 1 van de Winkeltijdenwet en de visie 'Ruimte! 'van de nieuwe gemeente Het Hogeland.

3.4 Historische context

De huidige winkeltijdenwet stamt uit 1996 en had als doel de openingstijden te versoepelen. Aanleiding voor de wetgever was de veranderende Nederlandse maatschappij met gewijzigde leef- en arbeidspatronen, een veelzijdiger samenleving en een nieuwe kijk op de rol van de overheid in de samenleving. Bovendien zou de gewijzigde wet de concurrentiepositie van ondernemers vergroten en positief van invloed zijn op de werkgelegenheid. De wetgever bood toen de mogelijkheid tot het instellen van maximaal 12 koopzondagen en zelfs tot een algemene vrijstelling als het bepaalde gebied kon worden bestempeld als een toeristisch gebied.

Juist dit laatste was één van de aanleidingen de wet in 2013 opnieuw te wijzigen.

Gemeenten bleken buitengewoon creatief in het definiëren van het toeristisch gebied.

Bovendien gingen de maatschappelijke ontwikkelingen door en nam het verlangen toe naar meer vrijheid in het bepalen van de daginvulling op het gebied van werk, ontspanning én het doen van boodschappen.

Bij het gebruik maken van de mogelijkheden die de wet biedt, moesten en moeten belangen worden afgewogen met betrekking tot:

- Werkgelegenheid en economische bedrijvigheid
- Zondagsrust
- Leefbaarheid, veiligheid en openbare orde.

De vier oude gemeenten hadden ieder een winkeltijdenverordening

- Verordening winkeltijden gemeente Winsum 2013, vastgesteld door de gemeenteraad op 1 oktober 2013: algemene vrijstelling voor alle zondagen en feestdagen en voor alle werkdagen tussen 22.00 en 06.00 uur.
- Verordening winkeltijden gemeente Bedum 2012, vastgesteld op 15 december 2011: ontheffingsregeling voor feestdagen en avondwinkels op werkdagen.
Voor koopzondagen bestaat geen mogelijkheid
- Verordening winkeltijden gemeente De Marne 2013, vastgesteld op 24 september 2013: een algemene vrijstelling voor de zondagen en de feestdagen.
- Verordening winkeltijden gemeente Eemsmond 2016, vastgesteld op 24 maart 2016: een algemene vrijstelling op zon- en feestdagen van 12.00-17.00.

Uit geen van de 4 gemeenten zijn signalen bekend dat de winkeltijdenregeling bij retailers in die gemeenten problemen opleverde. Alleen vanuit de oude gemeente Bedum hebben wij een signaal ontvangen dat op de zondag voor de kerstdagen van 2018 (een zeer populaire koopzondag) één of enkele winkels open zijn geweest.

4. Beoogd resultaat (of effect)

De nieuwe verordening moet leiden tot een uniform systeem van winkeltijden in de hele gemeente Het Hogeland, recht doende aan de belangen van de ondernemers en de inwoners.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering

Bij de afweging of er wel of geen sprake moet zijn van verruiming van de openingstijden in de gemeente Het Hogeland, hebben wij een aantal zaken overwogen.

Allereerst de argumenten die voor pleiten:

a. *De visie 'Ruimte!'*

Ruimte is het centrale begrip. Ruimte voor inwoners om hun leven vorm te geven zoals zij dat willen en ruimte voor ondernemers om bedrijfsmatig en economische kansen te benutten.

De visie zegt ook dat de rol van de gemeente nevensgeschikt zou moeten zijn en dat Het Hogeland het 'regelarm werken' als vertrekpunt neemt. Door de ondernemers de vrije keus te laten over de vraag of en zo ja, wanneer zij open willen zijn op zon- en feestdagen, wordt de regeldruk verlaagd.

b. *Ruime openingstijden is goed voor de werkgelegenheid en de economie.*

Daarnaast zijn ruimere openingstijden een economische stimulans.

Uit een door het bureau BMC in 2016 uitgevoerde landelijke evaluatie van de Winkeltijdenwet blijkt, dat twee derde van de winkeliers een omzetsijging merkt bij het open zijn op zon- en feestdagen.

Bovendien voorkomt verruiming van de openingstijden dat gemeenten rondom ons die wel opening toestaan op zon- en feestdagen – alle gemeenten rondom ons doen dat, weliswaar in verschillende variaties – een concurrentievoordeel op de ondernemers in onze gemeente hebben.

Daarnaast hebben de fysieke winkels alle hulp nodig om in het veranderende Retail landschap een meerwaarde te hebben ten opzichte van de online winkels.

c. *Toeristische potentie het Hogeland*

Voorts zijn ruimere openingstijden goed voor onze toeristische potentie en de toeristische sector. Binnen onze gemeente heeft de voormalige gemeente De Marne met het Lauwersmeer en dorpen als Zoutkamp, Pieterburen en Lauwersoog, veel toeristische potentie. Het is dan ook niet voor niets dat de voormalige gemeente De Marne tot aan 2013 gebruik maakte van de mogelijkheid om Lauwersoog, Pieterburen en Zoutkamp als toeristisch gebied te bestempelen en daarmee de mogelijkheid te creëren van een zondag openstelling.

Het niet continueren van deze mogelijkheid zou voor de toeristische en recreatieve sector in dit deel van de gemeente, tot te grote nadelige economische gevolgen leiden. In bijvoorbeeld Zoutkamp en Lauwersoog zijn enkele winkels ook op de zondagmorgen al open voor de toeristen

d. *De maatschappelijke ontwikkelingen.*

De huidige maatschappelijke ontwikkelingen tonen een samenleving met een toenemende behoefte aan flexibiliteit in leef- en arbeidspatronen. Bij gezinnen of paren hebben beide partners steeds vaker een fulltimebaan en is men blij dat ook de zondag beschikbaar is om boodschappen te doen.

e. *Winkels in de voormalige gemeenten Winsum, De Marne en Eemsmond mogen nu al alle zon- en feestdagen open.*

In drie van de vier oude gemeenten mogen alle winkels open zijn op zon- en feestdagen. De winkeliers die van deze mogelijkheid gebruik maken, hebben hun organisatie daar ook op ingericht en maken daar in hun uitingen ook melding van.

Door in de nieuwe verordening deze mogelijkheid ook op te nemen, houden die retailers deze mogelijkheid en hoeven zijn hun informatie en bedrijfsvoering niet aan te passen.

f. Eenduidigheid over koopzondagen is belangrijk

Voor onze nieuwe gemeente is het goed, dat de economische uitstraling uniform is en ondernemers in de gehele gemeente dezelfde keuzemogelijkheden hebben. Door de 4 bestaande regelingen voor winkeltijden te vervangen door één uniforme regeling, is dat het geval en is er (ook) geen sprake van rechtsongelijkheid.

Verruiming van de openingstijden heeft ook nadelen:

g. Druk bij winkeliers om open te zijn

Bij de behandeling van de het wetsvoorstel werd de druk gememoreerd die (kleine) winkeliers zouden kunnen ervaren om open te zijn, terwijl men dat wellicht helemaal niet wil.

h. Uitbreiding aantal werkdagen voor werknemers.

Werknemers zouden gedwongen kunnen worden ook op zondag te werken.

i. Zondagsrust

Verruiming van de openingstijden zou kunnen leiden tot aantasting van de zondagsrust.

Wij hebben de voors- en tegens tegen elkaar afgewogen en menen dat de voordelen voor verruiming van de winkeltijden opwegen tegen de nadelen.

Met betrekking tot de nadelen valt nog het volgende te zeggen:

- De winkels, ook de kleine, blijven keuzevrijheid houden. Het is geen verplichting. Voor zover ons bekend doet zich in onze gemeente niet de situatie voor dat retailers door een vereniging van eigenaren op grond van een afgesloten (huur)overeenkomst gedwongen worden op zondag open te zijn. Daarnaast verwachten wij geen trendbreuk ten opzichte van de situatie in de 3 oude gemeenten, namelijk dat vooral supermarkten op zondag open zijn. Het Ondernemersplatform Het Hogeland ziet hierin geen argument niet tot verruiming van de winkeltijden te besluiten.
- Werknemers zijn op grond van de Arbeidstijdenwet in principe niet verplicht om te werken op zondag, tenzij de aard van het werk of de bedrijfsomstandigheden het werken op zondag noodzakelijk maken. Uit het eerder genoemde onderzoek van BMC bleek dat ruim 76% van de werknemers zich niet door de werkgever onder druk gezet voelt om op zondag te werken. Door op zondag te werken, ontstaat er voor de werknemer vrije tijd op een ander moment in de week.
- In de beide gemeenten waar sprake is van een algemene vrijstelling, is de praktijk dat winkels veelal pas na 12.00 uur open gaan. Voorts hebben wij het punt van zondagsrust ook besproken met het Ondernemersplatform Het Hogeland (zie onder). Verheugend is het dan te constateren dat de ondernemers de verantwoordelijkheid voelen en ook op zich nemen problemen met de zondagsrust lokaal op te lossen. Wij onderschrijven dit van harte en achten hun (de ondernemersorganisaties) daartoe ook in staat.

Vervolgens dient de vraag zich aan of het een algemene vrijstelling zou moeten zijn, of een vrijstelling alleen voor de zondagmiddag. Voor het eerste pleit de maximale vrijheid voor ondernemers om te kiezen en de betekenis van een zondagmorgen openstelling voor de toeristische sector. Voor het tweede pleit dat daarmee wordt gehandeld in de geest van de Zondagswet, namelijk het mogelijk maken van zondagse vieringen. Werknemers zouden daarmee werken op zondag en kerkgang kunnen combineren.

Vanwege de betekenis voor de toeristische sector en het feit, dat ondernemers problemen met de zondagsrust lokaal op willen en zullen lossen, stellen wij u de maximale variant voor. Zowel retailers als werknemers blijven de vrijheid houden om voor de zondag een andere keuze te maken.

5.2 Risico's

Geen.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

Niet van toepassing

7. Inbreng belanghebbenden

Onder 3.4. is reeds aangegeven dat de gemeente een belangenafweging moet maken. In het kader daarvan hebben wij op 7 maart 2019 ons voornemen de winkeltijden te verruimen, besproken met het Ondernemersplatform Het Hogeland. Beide opties hebben wij aan hun voorgelegd, namelijk een algemene vrijstelling of een beperkte vrijstelling voor de zon- en feestdagen van 12.00-17.00.

Het platform was unaniem voor een algemene vrijstelling.

8. Vervolgtraject

8.1 Uitvoering

Na besluitvorming door de raad, zal publicatie van de verordening plaatsvinden en treedt de nieuwe verordening in werking

8.2 Communicatie

De 'Verordening winkeltijden gemeente Het Hogeland 2019' zal worden gepubliceerd. Daarnaast zal in de gemeentelijke rubriek aandacht worden besteed aan de wijzigingen op dit punt.

8.3 Evaluatie

De regeling zal na een jaar worden geëvalueerd met het Ondernemersplatform Het Hogeland i.o.

Bijlage:

- Raadsbesluit
- Verordening winkeltijden gemeente Het Hogeland 2019

Achterliggende documenten:

n.v.t.

Winsum, 10 april 2019

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Burgemeester,

Gemeentesecretaris,

Henk Jan Bolding

Paul van Vilsteren